

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2021 roku

Białystok 2022

Wstęp

Nie istnieje jedna, powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Definicja stosowana przez WHO przyjmuje, że do osób niepełnosprawnych zalicza się osoby z długotrwałą obniżoną sprawnością fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, która w interakcji z różnymi barierami może ograniczać ich pełne i efektywne uczestnictwo w życiu społecznym na równych zasadach z innymi obywatelami.

Zgodnie z definicją wg Narodowego Spisu Powszechnego 2011 w zbiorowości osób niepełnosprawnych uwzględniono 2 grupy:

1. osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
2. osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa).

Kwestia niepełnosprawności zarówno prawnej, jak i biologicznej, jest niezwykle istotna z punktu widzenia rynku pracy. Rzutuje bowiem nie tylko na zdolność jednostki do podjęcia pracy zarobkowej, ale również na jakość zasobów pracy¹.

Zgodnie z art. 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 573) niepełnosprawność definiuje się jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy, w stopniu: znacznym, umiarkowanym i lekkim. Z kolei w art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 291) określono osobę niezdolną do pracy jako osobę, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. W związku z tym przez ZUS wydawane są orzeczenia o: niezdolności do pracy, niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz celowości przekwalifikowania.

¹ Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011, Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2012.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2021 roku

1. Aktywność ekonomiczna ludności z niepełnosprawnościami² w Polsce

Według wyników badania BAEL, liczba ludności z niepełnosprawnościami w Polsce wyniosła w IV kwartale 2021 r. 2830 tys. osób (9,5% ogółu ludności w wieku 15-89 lat). Aktywnych zawodowo było 574 tys. osób z niepełnosprawnościami, w tym pracowało 541 tys. osób. Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 20,3%, czyli prawie 3-krotnie mniej niż dla ogółu ludności (58,0%). Wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami wyniósł 19,1%, co oznacza, że na każde 100 osób z niepełnosprawnościami w wieku 16-89 lat pracowało zaledwie 19 osób.

Tabela 1 Aktywność ekonomiczna osób z niepełnosprawnościami w Polsce w IV kwartale 2021 roku

Wyszczególnienie	Ludność w wieku 15-89 lat ogółem	w tym osoby z niepełnosprawnościami w wieku 16-89 lat
Ludność ogółem, w tym:	29807 tys.	2830 tys.
• Aktywni zawodowo	17278 tys.	574 tys.
• w tym pracujący	16780 tys.	541 tys.
Współczynnik aktywności zawodowej	58,0%	20,3%
Wskaźnik zatrudnienia	56,3%	19,1%

Dane: „Aktywność ekonomiczna ludności Polski - 4 kwartał 2021 roku”, GUS www.stat.gov.pl

Jak wynika z danych GUS (BAEL), aktywność zawodowa osób z niepełnosprawnościami w naszym województwie kształtuje się mniej korzystnie niż w kraju. Wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w wieku 16-64 lata w woj. podlaskim wyniósł w IV kwartale 2021 r. 22,6%, natomiast w skali kraju – 29,9%³.

2. Zmiany poziomu bezrobocia rejestrowanego osób z niepełnosprawnościami w latach 2010-2021

W końcu 2021 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w woj. podlaskim wyniosła 33374 osoby i na przestrzeni lat 2011-2021 zmniejszyła się o 32546 osób, tj. o 49,4% (w kraju spadła o 54,8%). Wraz ze spadkiem ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w Podlaskiem, zmniejszeniu uległa liczba osób z niepełnosprawnościami o 1320 osób,

² Zgodnie z metodologią BAEL, do osób z niepełnosprawnościami zaliczono osoby w wieku 16 lat i więcej, które mają przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy. Informacje o niepełnosprawności są zbierane w BAEL wyłącznie w celu oceny sytuacji tej grupy osób na rynku pracy. Z uwagi na reprezentacyjny charakter, wielkość próby oraz zakres badania, uzyskanych wyników nie można traktować jako informacji o ogólnej liczbie osób z niepełnosprawnościami w Polsce. Dane BAEL mogą służyć wyłącznie jako źródło informacji o sytuacji tej grupy osób na rynku pracy.

³ BDL GUS

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2021 roku

tj. o 36,9% (w kraju spadła o 41,7%). W końcu 2021 r. w woj. podlaskim zarejestrowane były 2253 osoby z niepełnosprawnościami i stanowiły one 6,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (2011 r.: 5,4%). W skali kraju liczba osób w omawianej grupie wyniosła 60 973 osoby, a jej udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w kraju był na tym samym poziomie co w woj. podlaskim i wyniósł 6,8% (2011 r.: 5,3%)⁴.

Tabela 2 Zmiany liczby zarejestrowanych bezrobotnych z niepełnosprawnościami na tle ogółu bezrobotnych w województwie podlaskim w latach 2011-2021 (stan w końcu roku)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zarejestrowani bezrobotni ogółem	65920	68705	70889	60394	55019	48361	39997	36786	33277	37830	33374
w tym osoby z niepełnosprawnościami	3573	3815	4150	3801	3424	3042	2572	2454	2253	1976	2253
wzrost/ spadek do poprz. roku (w liczbach)	154	242	335	-349	-377	-382	-470	-118	-201	-277	277
wzrost/ spadek do poprz. roku (w %)	4,5	6,8	8,8	-8,4	-9,9	-11,2	-15,5	-4,6	-8,2	-12,3	14,0
% osób z niepełnosprawnościami wśród ogółu bezrobotnych - Podlaskie	5,4	5,6	5,9	6,3	6,2	6,3	6,4	6,7	6,8	5,2	6,8
% osób z niepełnosprawnościami wśród ogółu bezrobotnych - Polska	5,3	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	6,8

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analazy/bezrobocie-rejestrowane

O ile w latach 2011-2013, wraz ze wzrostem ogólnego poziomu bezrobocia, rosła liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami, to w kolejnym okresie 2014-2020 następował spadek liczebności analizowanej grupy bezrobotnych. Ponowny wzrost liczby osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami odnotowano w 2021 roku (o 277: o 14,0%).

⁴ BDL

Tabela 3 Zmiany w strukturze zarejestrowanych bezrobotnych z niepełnosprawnościami wg płci i miejsca zamieszkania w województwie podlaskim w latach 2011-2021 (stan w końcu roku)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Osoby bezrobotne z niepełnosprawnościami (w liczbach), w tym:	3573	3815	4150	3801	3424	3042	2572	2454	2253	1976	2253
kobiety	1474	1570	1709	1497	1410	1171	1001	945	896	746	861
mężczyźni	2099	2245	2441	2294	2014	1871	1571	1509	1357	1230	1392
miasto	2743	2943	3153	2874	2614	2291	1886	1825	1680	1479	1702
wieś	830	872	997	917	810	751	686	629	573	497	551
Osoby bezrobotne z niepełnosprawnościami (w %), w tym:	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
kobiety	41,3	41,2	41,2	39,4	41,2	38,5	38,9	38,5	39,8	37,8	38,2
mężczyźni	58,7	58,8	58,8	60,4	58,8	61,5	61,1	61,5	60,2	62,2	61,8
miasto	76,8	77,1	76,0	75,6	76,3	75,3	73,3	74,4	74,6	74,8	75,5
wieś	23,2	22,9	24,0	24,1	23,7	24,7	26,7	25,6	25,4	25,2	24,5

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRIT-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu

W końcu 2021 roku wśród osób z niepełnosprawnościami przeważali mężczyźni (1392; 61,8%). W latach 2011-2021 udział mężczyzn zwiększył się o 3,1 punktu proc. (2011 r.: 58,7%). Jeśli chodzi o miejsce zamieszkania, to mieszkańcy miast stanowili 75,5% osób z niepełnosprawnościami (1702), a ich udział w analizowanym okresie zmalał o 1,3 punktu proc. (2011 r.: 76,8%).

3. Bezrobocie rejestrowane osób z niepełnosprawnościami w 2021 roku

W końcu 2021 r. w urzędach pracy woj. podlaskiego zarejestrowane były 2253 bezrobotne osoby z niepełnosprawnościami, czyli o 277 osób (o 14,0%) więcej niż rok wcześniej. Jednocześnie wzrost wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych był na wyższym poziomie (o 14,0%). Osoby z niepełnosprawnościami stanowiły w końcu 2021 r. 6,8% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych (w końcu 2020 r. – 5,2%). W ewidencji urzędów pracy pozostawało też 487 osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych jako poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2021 roku

Tabela 4 Bezrobocie rejestrowane osób z niepełnosprawnościami w 2021 roku według województw (stan w końcu roku)

Województwo	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym osób z niepełnosprawnościami	% do ogółu
Polska	895203	60973	6,8
Lubuskie	18158	1712	9,4
Pomorskie	47682	4130	8,7
Dolnośląskie	58738	5022	8,5
Łódzkie	60902	5075	8,3
Opolskie	21535	1779	8,3
Warmińsko-Mazurskie	42567	3499	8,2
Wielkopolskie	49850	4061	8,1
Śląskie	76324	5979	7,8
Świętokrzyskie	38035	2844	7,5
Podlaskie	33374	2253	6,8
Małopolskie	69948	4561	6,5
Podkarpackie	77291	4463	5,8
Zachodniopomorskie	43446	2329	5,4
Mazowieckie	129248	6802	5,3
Lubelskie	66244	3451	5,2
Kujawsko-Pomorskie	61861	3013	4,9

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie BDL

W woj. podlaskim, podobnie jak w kraju, odsetek osób niepełnosprawnych wśród zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 6,8% (7. miejsce wśród województw o najniższej wartości tego wskaźnika).

Niepełnosprawność jest czynnikiem różnicującym terytorialnie. Odsetek niepełnosprawnych bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w województwie kształtował się w przedziale od 12,2% w PUP w Bielsku Podlaskim do 1,1% w PUP w Sejnach – rozpiętość udziału wyniosła 11,1 punktu proc.

Tabela 5 Bezrobotni z niepełnosprawnościami wg powiatowych urzędów pracy woj. podlaskiego w końcu 2021 r.

Powiatowy Urząd Pracy	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym osób z niepełnosprawnościami	% do ogółu	wzrost/ spadek do poprzedniego roku (w l.)	wzrost/ spadek do poprzedniego roku (w %)
Augustów	2037	62	3,0	7	12,7
Białystok	12610	1103	8,7	136	14,1
Bielsk Podlaski	858	105	12,2	6	6,1
Grajewo	1869	70	3,7	11	18,6
Hajnówka	1186	80	6,7	12	17,6
Kolno	2230	36	1,6	2	5,9
Łomża	2489	226	9,1	32	16,5
Mońki	922	41	4,4	-4	-8,9
Sejny	1053	12	1,1	-2	-14,3
Siemiatycze	921	34	3,7	6	21,4
Sokółka	2660	136	5,1	9	7,1
Suwałki	1977	233	11,8	42	22,0
Wysokie Mazowieckie	1490	39	2,6	5	14,7
Zambrów	1072	76	7,1	15	24,6
Woj. podlaskie	33374	2253	6,8	277	14,0

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRPiT-01 o rynku pracy

W porównaniu do końca 2020 r. wzrost poziomu bezrobocia w analizowanej grupie miał miejsce na terenie działania większości powiatowych urzędów pracy, przy czym największy procentowo odnotowano w PUP w: Zambrowie (+24,6%), Suwałkach (+22,0%) i Siemiatyczach (+21,4%). Spadek liczby bezrobotnych z niepełnosprawnościami wystąpił w PUP w Sejnach (-14,3%) i Mońkach (-8,9%).

4. Struktura bezrobocia osób z niepełnosprawnościami

Wśród bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w końcu 2021 roku w powiatowych urzędach pracy było 861 kobiet (stanowiły 38,2%) i 1392 mężczyzn (61,8%). W porównaniu do 2020 r., przy spadku ogólnej liczby bezrobotnych z niepełnosprawnościami o 14,0%, liczba bezrobotnych kobiet z niepełnosprawnościami zwiększyła się o 15,4%, a liczba bezrobotnych mężczyzn o 13,2%. Prawo do zasiłku posiadały 232 bezrobotne osoby z niepełnosprawnościami, czyli 10,3%, podczas gdy wśród ogółu populacji prawo do zasiłku posiadało 3589 osób, czyli 10,8% ogółu zarejestrowanych.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2021 roku

W ciągu roku odnotowano spadek niepełnosprawnych zasiłkobiorców o 19,7% (wśród ogółu bezrobotnych zasiłkobiorców o 32,0%).

Spośród zarejestrowanych w końcu 2021 r. bezrobotnych osób niepełnosprawnych, najliczniej reprezentowana była grupa wiekowa 45-54 lata – 26,6%, najmniej liczna była natomiast najmłodsza grupa wiekowa 18-24 lata – 3,8%.

Populację osób z niepełnosprawnościami cechuje niski poziom wykształcenia. Na koniec 2021 roku najwięcej osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych jako bezrobotne posiadało wykształcenie gimnazjalne i poniżej – 30,9% oraz zasadnicze zawodowe – 31,3%. Warto zauważyć, że w liczbie bezrobotnych ogółem udziały te były zdecydowanie niższe i wyniosły 27,9% i 22,1%. Wśród osób z niepełnosprawnościami 179 osób legitymowało się dyplomami wyższych uczelni, co stanowiło 7,9% bezrobotnych tej kategorii, wobec 14,9% osób z wyższym wykształceniem wśród bezrobotnych ogółem.

Bezrobotni z niepełnosprawnościami to najczęściej osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności - 74,9%. Umiarkowany stopień niepełnosprawności posiadało 23,4% osób, a znaczny – 1,7%. Najczęściej występujący wśród osób bezrobotnych rodzaj niepełnosprawności to: upośledzenie narządu ruchu – 32,3%, choroby psychiczne – 15,0%, choroby narządu wzroku – 9,9% oraz choroby układu oddechowego i krążenia – 8,3%.

W końcu 2021 r. spośród zarejestrowanych bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami najliczniejszą populację stanowiły osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat – 20,2% bezrobotnych w omawianej grupie. Zatem co piąty bezrobotny w omawianej grupie legitymował się takim stażem. Podkreślenia wymaga fakt, że w liczbie bezrobotnych z niepełnosprawnościami tylko 10,1% nie posiadało stażu pracy, a 16,3% legitymowało się stażem do 1 roku, podczas gdy odsetki te w ogólnej zbiorowości bezrobotnych były wyższe (odpowiednio: 15,5% i 22,3%).

Wśród bezrobotnych z niepełnosprawnościami dominowały osoby poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy – 41,5% bezrobotnych w tej grupie. Kolejnych 18,4% pozostawało bez pracy przez okres 12-24 miesiące. Łącznie nieprzerwanie przez okres 12 miesięcy i dłużej, zarejestrowanych w urzędzie pracy było 1349 osób z niepełnosprawnościami i stanowiły one 59,9% tej kategorii bezrobotnych. Dla porównania, dla ogółu bezrobotnych ten odsetek wyniósł 52,0%. Oznacza to, że osoby z niepełnosprawnościami, jeśli trafią do rejestrów urzędów pracy, to mają znacznie większe trudności ze znalezieniem zatrudnienia.

Szczegółowe zestawienie w Aneksie tabelarycznym.

5. Bilans bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami

W 2021 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 2290 bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami (6,0% napływu do bezrobocia ogółem), z tego po raz pierwszy zarejestrowało się 349 osób (15,2% ogółu napływu w tej populacji), a po raz kolejny 1941 osób (tj. 84,8%). Napływ do bezrobocia osób niepełnosprawnych zwiększył się w stosunku do 2020 r. o 7,5%, podczas gdy napływ bezrobotnych ogółem zmniejszył się o 10,3%.

Z ewidencji bezrobotnych wyłączono 2196 osób z niepełnosprawnościami, tj. o 208 osób mniej niż w 2020 r. (spadek odpływów o 8,7%, podczas gdy dla ogółu bezrobotnych odnotowano wzrost o 12,1%). Najczęstszą przyczyną wyłączenia niepełnosprawnych bezrobotnych ze statystyk urzędów pracy były podjęcia pracy (48,3% odpływów tej subpopulacji) oraz utrata statusu osoby niepełnosprawnej (14,5%). W analizowanym okresie pracę podjęło 1060 osób w omawianej kategorii i było to o 192 osoby więcej niż w 2020 r.). Pracę niesubsydiowaną podjęło 835 osób (38,0% odpływów tej subpopulacji), a w ramach subsydiowanych miejsc pracy zatrudniono 225 osób (10,2% odpływów).

Wskaźnik płynności rynku pracy dla osób niepełnosprawnych, rozumiany jako stosunek liczby osób podejmujących pracę do liczby osób nowo zarejestrowanych w tym czasie, wyniósł w 2021 r. 46,3% (w 2020 r. – 40,7%). Dla porównania, dla całej zbiorowości bezrobotnych wskaźnik ten wyniósł 67,4%.

Tabela 6 "Napływy" i "odpływy" bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami w 2021 r.

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	%	Osoby z niepełnosprawnościami	%
Bezrobotni nowo zarejestrowani "napływy",	38211	100,0	2290	100
- po raz pierwszy	8013	21,0	349	15,2
- po raz kolejny, w tym powracający do rejestracji:	30198	79,0	1941	84,8
- po pracach interwencyjnych	48	0,1	3	0,1
- po robotach publicznych	227	0,6	19	0,8
- po stażu	2840	7,4	87	3,8
- po przygotowaniu zawodowym dorosłych	1	0,003	0	0,0
- po szkoleniu	554	1,4	17	0,7
- po pracach społecznie użytecznych	326	0,9	26	1,1
Bezrobotni wyrejestrowani „odpływy”, w tym z powodu:	42667	100,0	2196	100

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2021 roku

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	%	Osoby z niepełnosprawnościami	%
□ podjęcia pracy, z tego:	25755	60,4	1060	48,3
□ pracy niesubsydiowanej	21082	49,4	835	38,0
- w tym pracy sezonowej	2352	5,5	35	1,6
□ pracy subsydiowanej, w tym:	4673	11,0	225	10,2
- na miejscach pracy subsydiowanych przez PFRON	28	0,1	28	1,3
- w zakładach pracy chronionej	0	0,0	0	0,0
- w ramach prac interwencyjnych	1455	3,4	50	2,3
- w ramach robót publicznych	870	2,0	64	2,9
- z tytułu podjęcia działalności gospodarczej	1121	2,6	20	0,9
- refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	594	1,4	0	0,0
- podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	351	0,8	3	0,1
- podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	0	0,0	0	0,0
- podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego pow. 50 r.ż.	6	0,01	0	0,0
- rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego	276	0,6	34	1,5
□ rozpoczęcia szkolenia	560	1,3	12	0,5
□ rozpoczęcia stażu	3537	8,3	88	4,0
□ rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	2	0,005	0	0,0
□ rozpoczęcia prac społecznie użytecznych	371	0,9	22	1,0
□ odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub uczestnictwa w aktywnych programach rynku pracy	397	0,9	7	0,3
□ rezygnacji ze statusu bezrobotnego lub niepotwierdzenia gotowości do pracy	7382	17,3	149	6,8
□ osiągnięcia wieku emerytalnego	878	2,1	101	4,6
□ nabycia praw emerytalnych lub rentowych	222	0,5	59	2,7
□ nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego	303	0,7	20	0,9
□ utraty statusu osoby niepełnosprawnej	319	0,7	319	14,5

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRPiT-01 o rynku pracy i Sprawozdania MRPiT-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu

W 2021 r. różnego rodzaju działaniami aktywizacyjnymi objęto 347 bezrobotnych z niepełnosprawnościami, co stanowiło 15,8% (w poprzednim roku 12,6%) wyrejestrowanych osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami (praca subsydiowana, szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne). Liczba zaktywizowanych

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2021 roku

osób z niepełnosprawnościami zwiększyła się o 44, tj. o 14,5% w porównaniu do 2020 r. (303).

Największym zainteresowaniem bezrobotnych z omawianej subpopulacji cieszyły się w 2021 r. staże, które rozpoczęło 88 osób (4,0% odpływów osób z niepełnosprawnościami), roboty publiczne, które rozpoczęły 64 osoby (2,9%), prace interwencyjne, w ramach których zatrudniono 50 osób (2,3%) oraz realizacja indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisanie kontraktu socjalnego - 34 osoby i rozpoczęcie prac społecznie użytecznych – 22 osoby (odpowiednio: 1,5% i 1,0% odpływów).

Natomiast jeśli chodzi o największy udział osób z niepełnosprawnościami wśród ogółu bezrobotnych aktywizowanych w ramach poszczególnych form, to dotyczył on osób bezrobotnych, które rozpoczęły w 2021 r. realizację indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisały kontrakt socjalny (12,3% z nich to osoby z niepełnosprawnościami), roboty publiczne (7,4%), prace społecznie użyteczne (5,9%) oraz prace interwencyjne (3,4%).

6. Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami

W 2021 roku pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy woj. podlaskiego 714 ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami. Stanowiły one 3,1% wszystkich ofert będących w dyspozycji PUP (23127). Ofert pracy niesubsydiowanej było 548 (76,8%), a subsydiowanej 166 (23,2%), w tym 54 miejsca aktywizacji zawodowej (51 miejsc stażu i 3 miejsca pracy społecznie użytecznej).

W porównaniu do poprzedniego roku liczba ofert pracy kierowanych do osób z niepełnosprawnościami zwiększyła się o 128 ofert, tj. o 21,8% (w 2020 r. – 586). Wzrost ten wynikał ze zwiększenia się zarówno liczby ofert pracy niesubsydiowanej – o 94, tj. o 20,7%, jak i liczby pracy subsydiowanej o 34, tj. o 25,8%. Dla porównania, ogólna liczba ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy zwiększyła się w stosunku do 2020 r. o 9,9%.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2021 roku

Tabela 7 Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami zgłoszonych do PUP woj. podlaskiego w latach 2011-2021

Lata	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej ogółem	w tym miejsca pracy tym dla osób z niepełnosprawnościami	% udział wśród miejsc pracy ogółem	Zatrudnienie lub inna praca zarobkowa dla osób z niepełnosprawnościami	Praca subsydiowana dla osób z niepełnosprawnościami	w tym miejsca aktywizacji zawodowej
2011	16727	713	4,3	683	178	67
2012	19644	1271	6,5	1138	260	133
2013	23087	1288	5,6	1150	261	138
2014	27824	1241	4,5	1111	312	130
2015	29386	1157	3,9	1023	323	134
2016	31022	1264	4,1	1179	231	85
2017	35083	1211	3,5	1101	253	110
2018	30699	1178	3,8	1093	205	85
2019	25077	1094	4,4	1030	170	64
2020	21043	586	2,8	528	132	58
2021	23127	714	3,1	660	166	54

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRIT-01 o rynku pracy i Sprawozdania MRIT-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu

W analizowanym okresie odsetek miejsc pracy adresowanych do osób z niepełnosprawnościami wahał się od 2,8% w 2020 do 6,5% w 2012 roku. W 2021 roku odsetek ten wyniósł 3,1% i był jednym z najniższych w ciągu 10 analizowanych lat. Udział ofert pracy subsydiowanej wśród ogółu ofert pracy kierowanych do osób z niepełnosprawnościami wahał się od 15,5% w 2019 r. do 27,9% w 2015 r.; w 2021 r. wyniósł 23,2%.

Opracowanie:

Aneta Niegierysz
 Marzanna Wasilewska
 Wydział Badań i Analiz
 Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2021 roku

Aneks 1 Struktura bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy woj. podlaskiego w końcu 2021 roku

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura %	w tym osoby z niepełnosprawnościami	Struktura %
Ogółem	33374	100,0	2253	100,0
kobiety	15342	46,0	861	38,2
mężczyźni	18032	54,0	1392	61,8
z prawem do zasiłku	3589	10,8	232	10,3
bez prawa do zasiłku	29785	89,2	2021	89,7
wieś	12551	37,6	551	24,5
miasto	20823	62,4	1702	75,5
wg wieku				0,0
18-24 lat	3816	11,4	86	3,8
25-34 lat	8847	26,5	269	11,9
35-44 lat	8184	24,5	423	18,8
45-54 lat	6270	18,8	600	26,6
55-59 lat	3655	11,0	499	22,1
60 lat i więcej	2602	7,8	376	16,7
wg wykształcenia				
wyższe	4988	14,9	179	7,9
policealne i średnie zawodowe	7576	22,7	474	21,0
średnie ogólnokształcące	4138	12,4	199	8,8
zasadnicze zawodowe	7376	22,1	705	31,3
gimnazjalne i poniżej	9296	27,9	696	30,9
wg stażu pracy (lata)				
do 1 roku	7429	22,3	368	16,3
1-5	8701	26,1	456	20,2
5-10	4662	14,0	347	15,4
10-20	4284	12,8	416	18,5
20-30	2237	6,7	311	13,8
30 lat i więcej	902	2,7	127	5,6
bez stażu	5159	15,5	228	10,1
wg czasu pozostawania bez pracy (mies.)				
do 1 mies.	2526	7,6	118	5,2
1-3	4749	14,2	230	10,2
3-6	4008	12,0	246	10,9
6-12	4722	14,1	310	13,8
12-24	6484	19,4	414	18,4
pow. 24	10885	32,6	935	41,5
wg stopnia niepełnosprawności				
Znaczny	x	x	38	1,7
Umiarkowany	x	x	528	23,4
lekki	x	x	1687	74,9
wg rodzaju niepełnosprawności				
Upośledzenie umysłowe	x	x	66	2,9
Choroby psychiczne	x	x	339	15,0
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	x	x	103	4,6
Całościowe zaburzenia rozwojowe	x	x	13	0,6
Choroby narządu wzroku	x	x	222	9,9
Upośledzenia narządu ruchu	x	x	725	32,2
Epilepsja	x	x	94	4,2
Choroby układu oddechowego i układu krążenia	x	x	188	8,3
Choroby układu pokarmowego	x	x	32	1,4
Choroby układu moczowo-płciowego	x	x	59	2,6
Choroby neurologiczne	x	x	159	7,1
Inne	x	x	220	9,8
Nieustalony	x	x	33	1,5

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRIT-01 o rynku pracy i Sprawozdania MRIT-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu